

MEDEDELSER

Nr. 5 Maj 1999

46. Klageretten - Genoptagelse - Færdselssag - Falsk forklaring - Femte gang er lykkens gang - Beviser
47. Blufærdighedskrænkelser - Samleje med anbragt - Samfundstjeneste - Erstatning - Rettighedsfrakendelse
48. Beviser - Spørgsmål til myndighed med anmodning om vurdering inden for straffelovens område - Lovligheden af politiets efterforskningskridt
49. Skyldnersvig - Selskabstømning - Ulovligt overskud, udbytte og selvfinansiering i selskaber - Aktieselskaber - Rettighedsfrakendelse - Langvarig sagsbehandling
50. Narkotika - Udvisning - Menneskerettigheder
51. Narkotika - Udvisning

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Postbox 1051
1007 København K
Telefon 3311 7522
Telefax 3332 4775

- 109 -

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Bent Holmberg
næstformand, Aalborg

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hanne Gullitz
Århus

Poul Jost Jensen
Glostrup

Mogens Juhl
Odense

Mette Lauritzen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: **1075**

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

Fotografering m.v. på ikke frit tilgængeligt sted samt foretagelse af konfrontationer

Med virkning fra 1/7 1999 er det ved lov nr. 229 af 21/4 1999 blevet tilladt politiet at opsætte fjernbetjente eller automatisk virkende tv-kameraer, fotografiapparater eller lignende til overvågning af personer, der befinder sig i en bolig eller andre husrum.

Betingelsen er bl.a., at indgrebet er af afgørende betydning for efterforskningen, og at strafferammen for lovovertrædelsen er fængsel i 6 år eller derover, eller forsætlige overtrædelser af straffelovens kap. 12 og 13 (statsforbrydelser m.v.), eller overtrædelser af §§ 124, stk. 1, 125, 127, stk. 1, 193, stk. 1, 245, 252, stk. 1, 266, 281, 286, stk. 1, 289 eller en overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 3 (bl.a. menneskesmugling) og "efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, som har medført eller som kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier." Se nærmere i den nye § 791a.

Endelig er der omsider indført regler om konfrontationsparader i § 817. Der er indført et strafammekriterium på 1 år og 6 måneder, medmindre den pågældende skriftligt samtykker. Der er den sædvanlige forholdsmæssighedsklausul. På den anden side er afgørelsen om forevisning af en mistænkt eller sigtet henlagt til politiet, jfr. § 817, stk. 5. (Der må dog stadig være en mulighed for

- 109 -

at få prøvet lovligheden af politiets efterforskningsskridt efter RPL § 746).

Justitsministeriet bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved gennemførelse af konfrontationsparader.

Landsforeningens Meddelelse 46/1999

Klageretten - Genoptagelse - Færdselssag - Falsk forklaring - Femte gang er lykkens gang - Beviser

Retsplejelovens § 977, stk. 1, nr. 1, straffelovens § 158

M tiltalt bl.a. for promillekørsel med en promille på mindst 1.10, men nægtede sig skyldig. Det var samleveren K, der havde kørt. Under ankesagen afgav K forklaring og bekræftede, at hun havde ført bilen. Da M alligevel blev fundet skyldig, blev M og K tiltalt for falsk forklaring og i byretten idømt begge 60 dages ubetinget fængsel, men frifundet ved en 3-3 afgørelse i landsretten. Herefter begærede M genoptagelse af færdselssagen og fik medhold. Endelig afsagde landsretten så frifindelsesdom i færdselssagen mod M.

Den særlige Klageret G-010-98, 29/4 1998

M blev i april 1996 tiltalt for promillekørsel i forbindelse med et trafikuheld, hvor en traktor, der ikke var forsynet med baglygter i lygtetændingstiden, blev påkørt.

M var i 1990 blevet dømt for to tilfælde af promillekørsel. Han nægtede sig skyldig. Det var samleveren K, der havde kørt. Hun var kommet til skade ved uheldet og blev indlagt bl.a. til observation for hjernerystelse.

Byretten bemærkede:

“Efter vidnernes forklaring om, at tiltalte stod ved bilens venstre fordør, medens K lå henover forsæderne med benene ved højre forsæde og hovedet ud over venstre forsæde, efter bilinspektionens oplysning om, at højre fordør ikke kunne åbnes og efter det oplyste om K's læsion i højre tinding og det tilsvarende fund af kødrester og hår på forruden, må retten forkaste tiltaltes forklaring om, at K havde været fører af bilen. Det må herefter lægges til grund, at tiltalte har ført bilen som beskrevet i anklageskriftet. Uanset påhængsvognens manglende afmærkning burde tiltalte have været opmærksom på den.”

M blev straffet med bøde og 5 års frakendelse og ankede med påstand om frifindelse. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

Det blev for landsretten oplyst, at K havde haft en svær hjernerystelse og været lettere chokeret. Hun havde været indlagt til observation for hjernerystelse i et døgn. Lægen

mente derfor ikke, at K umiddelbart efter uheldet havde været i stand til at tale fornuftsmæssigt.

M fastholdt, at K havde ført bilen. Han slog selv baghovedet, og det blødte.

Et vidne forklarede, at det var hendes opfattelse, at M ikke så meget forsøgte at hjælpe K, som at trække hende væk fra passagersædet. Vidnet bad ham holde op hermed.

Vidnets ægtefælle forklarede, at K's bagdel var placeret på passagersædet, da M stod og rykkede i hende.

K forklarede nu, at det var hende, der førte bilen. Hun kunne intet huske om uheldet og vågnede først op på hospitalet.

Landsretten udtalte:

“Af de grunde, som er anført af byretten, tiltrædes det også efter bevisførelsen for landsretten, at tiltalte er fundet skyldig som sket.

Da straffen og frakendelsestiden findes passende bestemt, stadfæster landsretten dommen.”

Under den efterfølgende sag med tiltale for falsk forklaring og anstiftelse heraf forklarede M bl.a., at han, da han blev opmærksom på, at de var ved at støde ind i noget, rakte sin arm ind over K for at beskytte hende. Efter sammenstødet hoppede han ud gennem forruden og gik om til fordøren i venstre side, fjernede glasskår fra K's mund og lagde hende forsigtigt på førersædet med benene på passagersædet.

K forklarede bl.a., at det var hendes fars varebil, og hun havde lovet, at kun hun måtte køre i bilen.

Det kvindelige vidne fortalte igen om K's placering og oplyste, at K havde været bevidstløs, men kort tid efter kom til bevidsthed, og hun sagde da: “det var M, der kørte”. Hun havde ikke set glasskår i K's ansigt, men hørte en knasende lyd og var bange for, at K havde glasskår i munden.

Vidnets ægtefælle så, at M var ved at rykke en ud af bilen. Vidnet og hans kone sagde, at M skulle holde op hermed af hensyn til eventuelle kvæstelser.

Kvinden lå således, at hovedet rakte lidt ud for førersidens venstre kant, skuldrene lå på førersædet og bagdelen på det midterste af passagersæderne. Han huskede ikke, hvor hendes ben var placeret.

Byretten citerede bilinspektørens erklæring:

“Hvis part 1a ved sammenstødet sad helt ude ved højre dør med benene lige frem, har part 1a ikke kunnet undgå at lædere benene. Hvis part 1a derimod har siddet længere til venstre ud for handskerummet, har der været plads til benene.

Ved den af part 1 afgivne forklaring ville part 1 ved sammenstødet blive kastet fremad, hvilket ville medføre læsioner i hovedet.”

Byretten fandt det herefter bevist, at M var fører af bilen, og således K's vidneforklaring falsk, og at M havde tilskyndet hertil.

M og K ankede til frifindelse. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

Der var indhentet en supplerende lægeudtalelse:

“Som svar på Deres anmodning af 13.01-1998 kan jeg oplyse, at jeg ikke har nogen speciel erfaring med trafikulykker og deres følger, men det lyder ikke usandsynligt, at den beskrevne ømhed og misfarvning ved hø. ribbenskant kan stamme fra kontakt med rattet ...”

M forklarede supplerende, at K sad foroverbøjet mellem førersædet og passagersædet. Han tog hendes ben og lagde dem op på passagersædet i et forsøg på at lægge hende i aflåst sideleje. Han havde ikke forsøgt at trække K ud af bilen.

Det fastholdt det kvindelige vidne derimod, og vidnets ægtefælle gentog, at M rykkede i kvinden, der lå med bagdelen på passagersædet.

Landsretten udtalte:

“3 voterende finder efter bevisførelsen for landsretten ikke at kunne tilsidesætte de tiltaltes forklaringer om, at det var tiltalte K, der kørte bilen den 15. december 1995. Disse voterende stemmer derfor for at tage frifindelsespåstanden til følge.

3 voterende tiltræder af de grunde, som er anført af byretten også efter bevisførelsen for landsretten at de tiltalte er fundet skyldige som sket og stemmer derfor for at stadfæste dommen.

Efter udfaldet af stemmeafgivningen frifindes de tiltalte.”

(V.L. 6. afd. a.s. S-2317-97, 27/1 1998)

Så begærede M den første sag genoptaget.

Klageretskendelsen indleder med at gennemgå de bestemmelser i færdselsloven, som M var blevet dømt efter. Resten er citat af kendelsen:

“I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Marie-Louise Andreasen, Peter Lilholt, Niels Viltoft, Vagn Greve og Preben Lunn.

I den sag om promillekørsel, der begæres genoptaget, forklarede M både i byretten og landsretten, at det var hans samlever K, der havde ført bilen. K, der ikke ønskede at afgive forklaring i byretten, bekræftede i landsretten domfældtes forklaring. På grundlag af to vidners forklaringer og de i øvrigt foreliggende beviser fastslog begge retter, at domfældte havde ført bilen.

Statsadvokaten rejste derefter tiltale mod K for at have afgivet falsk forklaring i landsretten i straffesagen mod M og mod M for medvirken hertil, men ved Vestre Landsrets dom af 27. januar 1998 i ankesag blev de tiltalte frifundet herfor med dommerstemmerne 3-3.

Anklagemyndigheden har ikke kunnet anbefale, at begæringen imødekommes. Statsadvokaten har bl.a. udtalt:

“Det er min opfattelse, at den af forsvareren for nyligt fremlagte lægeerklæring af 15. januar 1998 ikke har en sådan karakter, at den kan antages at kunne have bevirket frifindelse, såfremt den havde foreligget under landsrettens behandling af “promille”-sagen den 28. november 1996. Det skal samtidig nævnes, at der ud over ovennævnte lægeerklæring ikke er tilvejebragt nye oplysninger i sagen, siden landsrettens dom af 28. november 1996, således at retsplejelovens § 977, stk. 1, nr. 1, kan bringes i anvendelse.

Det er endvidere min opfattelse, at frifindelse i sagen om falsk forklaring for retten ikke medfører, at der er nogen sandsynlighed for, at beviserne i sagen om promillekørsel ikke har været rigtigt bedømt.

Det er herefter samlet min opfattelse, at betingelserne for genoptagelse efter retsplejelovens § 977, stk. 1, ikke er til stede.”

Klageretten lægger til grund, at domfældelsen for promillekørsel og frifindelsen for falsk forklaring og medvirken hertil i alt væsentligt er baseret på en vurdering af den samme bevisførelse.

Efter udfaldet af bevisvurderingen i Vestre Landsrets dom af 27. januar 1998 finder klageretten det antageligt, at der ved en genoptagelse af sagen vil kunne ske frifindel-

se for tiltalen for promillekørsel. Efter princippet i retsplejelovens § 977, stk. 1, nr. 1, tages genoptagelsesbegæringen derfor til følge og det

b e s t e m m e s:

Den sag, der er afgjort ved Vestre Landsrets dom af 28. november 1996, genoptages.”

- oo0oo -

Femte gang er lykkens gang, som der står i overskriften.

Vestre Landsrets 2. afd. dom i a.s. S-1135-98, 14/1 1999

Det kvindelige vidne forklarede nu, at hun og hendes mand sagde til tiltalte, at han ikke skulle trække i pigen. Foreholdt at hun til politiet den 15. december 1995 efter uheldet forklarede, at tiltalte steg ud fra førersædet, forklarede vidnet, at det ikke forholder sig således. Vidnet hørte tiltalte sige til pigen noget i retning af, at hun skulle sige, at hun havde kørt. Da tiltalte var kommet lidt væk fra stedet, sagde pigen, at det var ham, der havde kørt.

En politiassistent forklarede, at han og en kollega kom til uheldsstedet før ambulancen. De mødte nogle folk på stedet. Der var en dame, der præsenterede sig som sygeplejerske og orienterede om situationen. Hun er trods eftersøgning ikke senere blevet identificeret. Vidnet gik hen til bilen og så, at en person holdt ved en pige, der lå inde i bilen. Pigens ben var nede ved passagersædet. Højre ben var ud for handskerummet, mens venstre ben var lidt længere hen mod førersædet. Sygeplejersken sagde, at han nok skulle koncentrere sig om tiltalte. Der var ikke synlige skader på tiltalte, der havde travlt med at sige, at det ikke var ham, der havde kørt. Denne omstændighed sammenholdt med pigens placering i bilen gjorde, at hans mistanke blev vakt.

Landsretten udtalte:

“Efter det for landsretten oplyste, herunder om udfaldet af Vestre Landsrets anke dom af 27. januar 1998, findes det ikke med den til domfældelse fornødne sikkerhed bevist, at tiltalte er skyldig.

Landsretten frifinder derfor tiltalte.”

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer:

“Jeg har egentlig haft mest medlidenhed med det ægtepar der til sidst ikke troede vi var rigtig kloge, idet de blev indkaldt til 5 forskellige retsmøder med henblik på at afgive den samme forklaring 5 gange.”

Landsforeningens Meddelelse 47/1999

Blufærdighedskrænkelse - Samleje med anbragt - Samfundstjeneste - Erstatning - Rettighedsfrakendelse

Straffelovens § 62, § 223, stk. 1 og § 232, offererstatningslovens § 26

T på 53 år, der drev et socialpædagogisk behandlings- og opholdssted for piger, overvejende incestofre, var tiltalt for blufærdighedskrænkelser over for 5 piger og samleje med en 6. pige. Byretten frifandt for blufærdighedskrænkelserne. I landsretten blev T - med vekslende dissenser - dømt for 3 af blufærdighedskrænkelserne og forsæt for samleje (sidstnævnte erkendte han). Straffen blev i landsretten med kraftig dissens fastsat til fængsel i 6 måneder betinget af samfundstjeneste i 120 timer. T fradømt retten til professionelt at beskæftige sig med piger under 18 år. Torterstatninger for blufærdighedskrænkelse på 5.000 kr. For samlejerne forhøjede landsretten erstatning fra 10.000 kr. til 15.000 kr.

V.L. 3. afd. a.s. S-3059-97, 1/5 1998

T på 53 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 232 ved i 5 tilfælde at have befølt piger på brysterne, tilbudt dem at lære at onanere, i forhold 1d i forbindelse med en omfavnelser presset sit underliv mod pigen og foretaget samlejelignende bevægelser. Perioderne var marts - oktober 1992, maj 1992 - maj 1993, juni 1993 - marts 1995, september 1993 - april 1995 og i 1e (hvor der skete frifindelse, der ikke blev anket) november 1995 - august 1996.

I forhold 2 straffelovens § 223, stk. 1, ved fra marts til august 1996 samt under rejse i april 1996 og juli 1996 at have haft samleje med D, født december 1979, der af kommunen var anbragt på den institution, som T var leder af.

T nægtede blufærdighedskrænkelserne, men erkendte at have haft samleje med D fire gange.

T havde været frihedsberøvet 5 dage.

Det fremgik bl.a. af personundersøgelsen, at T efter fritidspædagogisk uddannelse sammen med sin hustru drev et behandlings- og opholdssted, der modtog piger, overvejende incestofre. Der var meget positive udtalelser om T, bl.a. fra en nu afdød embedslæge. Han var egnet til samfundstjeneste.

T bestred at have befamlet de fem piger, men kunne godt i et samtaleforløb have spurgt dem ud om deres seksuelle fantasier, ligesom pigerne kunne have fået en "varm professionel knuser" (stærkt forkortet referat, byretsdommen er på 25 sider).

Pigen i forhold 1a forklarede, at hun var 16 år under opholdet. Hun havde fundet T's udtalelser om onani grænseoverskridende og ulækkert. Hun var blevet taget på brysterne, både forfra og bagfra. Pigen i forhold 1b var blevet "klappet i røven", og T havde taget om hende og nulret hendes bryster på siden.

Pigen i forhold 1c led af spiseproblemer og problemer med sin krop under opholdet. Hun havde det dårligt og følte det grænseoverskridende, at der blev talt om sex. T's knusere var ikke bare venskabelige, og han udtalte under nogle af dem, at han kunne mærke hendes bryster. Under en kanotur havde T taget alt tøj af og gik rundt og fortalte om sin første kæreste, sit første samleje og spurgte, om hun havde lært at onanere, og om han i modsat fald skulle lære hende det.

Pigen i forhold 1d forklarede, at T 2-3 gange havde kysset hende på munden og havde en aften lagt sig i sengen, taget hende på den ene balle, vredet sig lidt og stønnet. Ved en senere lejlighed havde han taget hende på det ene bryst. T var konstant utrolig sexfikseret.

Pigen i forhold 1e var blevet masseret af T. Hun følte det ikke som grænseoverskridende, det hele var ret uskyldigt.

Pigen i forhold 2 havde ført dagbog og sat krydser for samlejer og trekantet for imødekommende blikke. Hun fastholdt, at der var flere samlejer end af T erkendt.

Diverse socialrådgivere og sagsbehandlere havde ikke anet uråd ved samtaler med de anbragte piger, bortset fra, at én havde hørt om kanoturen. Kommunens jurist fandt ikke anledning til politianmeldelse, men anså problemet som værende af fagetisk karakter og tilbød assistance til T.

En anden socialrådgiver havde hørt pigen i forhold 1d fortælle om kys og befølinger, men det var lige før pigen blev indlagt, meget syg, psykotisk og med vrangforestillinger.

Diverse ansatte bekræftede, at man under opholdet beskæftigede sig med pigernes seksualitet, men havde hverken overværet noget grænseoverskridende eller befamlende. Derimod nok, at T gav pigerne "knusere".

T forklarede om sine personlige forhold, at han havde det psykisk dårligt under frihedsberøvelsen, og den efterfølgende periode var et helvede for ham. Lukningen af institutionen havde ødelagt familiens økonomi.

Byretten frifandt for blufærdighedskrænkelser, henset til, at man i behandlingsterapien talte om seksuelle problemstillinger efter behov, og fandt ikke, at T professionelt havde overskredet disse grænser.

Man kunne ikke tillægge D's kalender sandhedsværdi. T blev derfor alene dømt i det erkendte omfang for 4 samlejer.

Vedrørende strafudmålingen udtalte byretten:

“Uanset at straffen for overtrædelse af straffelovens § 223, stk. 1 sædvanligvis må antages at være ubetinget fængsel i adskillige måneder, findes der i nærværende sag under hensyn til efterforskningens varighed, til sagens personlige og økonomiske konsekvenser for tiltalte og herunder for dennes ægtefælle, som trods alt har valgt at stå last og brast med tiltalte og til, at tiltalte har fået arbejde i helt andet regi, føje til at vægte specialpræventive hensyn højere end generalpræventive. Da sagen trods alt ikke bør finde sin afgørelse ved en ren betinget dom, er domsmandsretten enig om at fastsætte den tiltalte forskyldte straf som en betinget dom med udsat straffastsættelse i medfør af straffelovens § 56, stk. 1 på vilkår om straffri vandel, udførelse af samfundstjeneste i 120 timer og en prøve- og afviklingstid på 1 år.

I medfør af straffelovens § 79, stk. 1, 1. pkt. frakendes tiltalte indtil videre retten til professionelt at beskæftige sig med piger under 18 år.”

D blev tilkendt 10.000 kr. i torterstatning.

Anklagemyndigheden ankede med påstand om domfældelse efter anklageskriftet, bortset fra forhold 1e samt skærpeelse. T påstod stadfæstelse.

De fire piger i forhold 1a-d påstod torterstatning med 10.000 kr. D 25.000 kr. i forhold 2.

Landsrettens tre voterende udtalte vedr. forhold 1a-d, at pigerne havde afgivet detaljerede forklaringer om de oplevelser af seksuel karakter, de havde haft med T under opholdet i institutionen S. Resten er citat af præmisserne og konklusionen:

“Forklaringerne har på flere punkter haft fælles træk, uden at de har gjort indtryk af at være aftalt. Det har været karakteristisk, at flere af vidnerne har givet udtryk for ubehag ved at afgive en forklaring, der kan føre til en domfældelse af tiltalte, og at de også har fremhævet positive træk ved deres ophold i S. De har endvidere kunnet give plausible forklaringer på, hvorfor de ikke straks reagerede på de handlinger, de var udsat for fra tiltaltes side. Disse voterende finder efter en samlet bedømmelse af vidnerne forklaringer, at disse må lægges til grund ved pådømmelsen af forholdene, og

at tiltaltes forklaring følgelig må forkastes. De anser det herefter for bevist, at tiltalte har foretaget sig de handlinger og er fremkommet med de udtalelser over for vidnerne, som er anført i anklageskriftet. Tiltalte findes herved at have krænket de pågældende vidners blufærdighed, og dette må have stået tiltalte klart. Da de enkelte forhold isoleret bedømt ikke findes alene at kunne medføre bødestraf, er ingen af forholdene forældet, og disse voterende stemmer derfor for at anse tiltalte skyldig i forhold 1a, b, c og d.

Ad forhold 1a tiltræder 2 andre voterende, at der sker domfældelse, medens én voterende, der ikke finder det bevist, at tiltalte har overtrådt straffelovens § 232, stemmer for at frifinde tiltalte.

Ad forhold 1b tiltræder én af de andre voterende, at der sker domfældelse, medens to voterende stemmer for at frifinde tiltalte.

Ad forhold 1c tilslutter de tre andre voterende sig de førstnævnte tre voterendes votum om domfældelse.

Ad forhold 1d finder de tre andre voterende det ikke bevist, at tiltalte er skyldig i blufærdighedskrænkelser og stemmer derfor for at frifinde tiltalte.

Der træffes afgørelse efter stemmeafgivningen, og tiltalte er herefter skyldig i forhold 1 a, b og c, mens han frifindes i forhold 1d.

Ad forhold 2.

D's detaljerede vidneforklaring for landsretten har gjort et overbevisende indtryk, og dens rigtighed bestyrkes i nogen grad af (..en ansats..) vidneforklaring om telefonsamtalen med D og af den fremlagte kalender. Landsretten anser det herefter for bevist, at tiltalte inden for den periode, der er anført i anklageskriftet, har haft samleje med D i flere tilfælde end erkendt af ham, herunder også under rejserne til Polen og Tunesien. Det er efter bevisførelsen ikke muligt nøjagtigt at fastslå antallet af samlejer, og som tiltalen er formuleret, er der heller ikke anledning hertil. Tiltalte findes herefter skyldig i forhold 2.

Straffen findes under hensyn til, at forholdene er begået over for unge kvinder, der havde ophold hos tiltalte for at blive hjulpet med store personlige problemer, herunder som følge af incest, at burde bestemmes til fængsel i 6 måneder.

Efter det oplyste om tiltaltes personlige forhold og de alvorlige følger, sagen har haft for ham, stemmer 3 voterende for - uanset forholdenes grove karakter - at gøre straffen betinget med vilkår om samfundstjeneste som sket.

3 voterende finder efter forholdenes karakter ikke grundlag for at gøre straffen betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste.

Efter udfaldet af stemmeafgivningen idømmes tiltalte fængsel i 6 måneder betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Dommens bestemmelse om rettighedsfrakendelse tiltrædes.

De juridiske dommere forhøjer tortgodtgørelsen til D til 15.000 kr. Tortgodtgørelsen til de forurettede i forhold 1 a-c findes at burde fastsættes til 5.000 kr. til hver.

Med disse ændringer stadfæster landsretten dommen.”

Landsforeningens Meddelelse 48/1999

Beviser - Spørgsmål til myndighed med anmodning om vurdering inden for straffelovens område - Lovligheden af politiets efterforskningskridt

Retsplejelovens § 746

Politiet bad Sundhedsstyrelsen om i “Plejebo”-sagen at vurdere, bl.a. om en beboer var hensat eller forladt i hjælpeløs tilstand, og i bekræftende fald om nogen på plejehjemmet var ansvarlig herfor. Forsvareren protesterede i medfør af RPL § 746 og fik medhold heri.

Københavns Byrets 21. afd. nr. 24126/97, 13/4 1999

D's forsvarer R nedlagde i medfør af retsplejelovens § 746 påstand om, at følgende spørgsmål, der var formuleret i en skrivelse fra Københavns Politi til Sundhedsstyrelsen, ikke lovligt kunne stilles til Sundhedsstyrelsen:

1. “Endvidere skal jeg anmode om en udtalelse om ansvarsfordelingen i hvert enkelt forhold mellem D og L eller anden involveret læge, samt om ansvarsfordelingen mellem D og hendes foresatte på plejehjemmet, herunder om der i hvert enkelt forhold påhviler en eller flere af personerne et selvstændigt ansvar for eventuelle fejl, forsømmelser og lovovertrædelser.”
2. “Er der efter Sundhedsstyrelsens opfattelse, ved en samlet vurdering i de enkelte nedennævnte forhold af nogen ansat på plejehjemmet udvist grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i tjenesten eller hvervets udførelse eller i overholdelsen af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører.”

3. "Er den pågældende beboer efter Sundhedsstyrelsens opfattelse, ved en samlet vurdering i de enkelte forhold, hensat eller forladt i hjælpeløs tilstand og i bekræftende fald, er nogen på plejehjemmet ansvarlig herfor."
4. "Er der efter Sundhedsstyrelsens opfattelse, ved en samlet vurdering i de enkelte forhold, voldt nærliggende fare for den pågældende beboers liv eller førlighed og i bekræftende fald, er nogen ansat på plejehjemmet ansvarlig herfor."

For så vidt angik spørgsmål 1, var påstanden alene, at Sundhedsstyrelsen kun skulle spørges om ansvaret for "eventuelle fejl og forsømmelser" og ikke om ansvaret for "eventuelle fejl, forsømmelser og lovovertrædelser".

Advokat R frafaldt på dette tidspunkt rettens stillingtagen til de øvrige indsigelser, der var nævnt i hans skrivelse af 25. februar 1999 til Københavns Politi under henvisning til, at Sundhedsstyrelsen havde modtaget kopi af denne skrivelse.

Anklageren nedlagde påstand om, at politiet lovligt kunne stille de pågældende spørgsmål til Sundhedsstyrelsen som led i efterforskningen i sagen.

Under sagens behandling oplystes bl.a., at Statsadvokaten for København den 21. december 1998 i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, havde besluttet at opgive påtale mod D for overtrædelse af straffelovens § 237. D var fortsat sigtet for overtrædelse af straffelovens § 157, jfr. § 156, § 241, § 250 og § 253, og Københavns Politi havde til brug for afgørelsen af tiltalespørgsmålet besluttet at indhente en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen.

Ved skrivelser af 4. og 18. februar 1999 havde politiet fremsendt udkast til skrivelser til Sundhedsstyrelsen til advokat R, som ved skrivelse af 25. februar 1999 var fremkommet med en række indsigelser mod udkastene.

Den 4. marts 1999 havde Københavns Politi forelagt sagen for Sundhedsstyrelsen under vedlæggelse af korrespondancen med advokat R. Forelæggelsesskrivelsen indeholdt alene nogle redaktionelle ændringer i forhold til det udkast, der blev fremsendt til advokaten den 18. februar 1999.

Det blev oplyst, at Sundhedsstyrelsen havde stillet sin besvarelse i bero på rettens afgørelse af nærværende sag.

Advokat R anførte til støtte for sin påstand, at der var tale om indhentelse af en sagkyndig erklæring, og at reglerne om syn og skøn måtte finde analog anvendelse ved sådanne erklæringer. En besvarelse af de omtvistede spørgsmål ville indebære en stillingtagen til rent juridiske forhold, herunder navnlig om der forelå overtrædelser af

konkrete straffelovsbestemmelser, og Sundhedsstyrelsen havde ikke kompetence til at udtale sig herom.

Anklageren gjorde til støtte for sin påstand gældende, at retten i henhold til retsplejelovens § 746 alene kunne tage stilling til lovligheden af politiets efterforskningskridt, og at der ikke var fastsat særlige begrænsninger med hensyn til hvilke spørgsmål, der kunne stilles til Sundhedsstyrelsen. Forelæggelsen skete som led i efterforskningen, og situationen kunne ikke sammenlignes med indhentelser af syn og skøn. Sundhedsstyrelsen måtte i denne situation sidestilles med Patientklagenævnet, der i henhold til § 14 i lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v. kunne give udtryk for sin opfattelse af sagen og herunder anmode anklagemyndigheden om at rejse tiltale blandt andet for overtrædelse af straffeloven. Forelæggelsen var i øvrigt sket i overensstemmelse med Rigsadvokatens meddelelse nr. 5 af 20. maj 1998.

Der afsagdes:

K E N D E L S E

“Retten lægger til grund, at politiet til brug ved afgørelsen af tiltalespørgsmålet mod D ønsker at indhente sundhedssagkyndig bistand fra Sundhedsstyrelsen.

3 af de omtvistede spørgsmål indeholder en nøje gengivelse af gerningsindholdet i straffelovens § 157, § 250 og § 252, og en besvarelse af spørgsmålene vil således indebære en juridisk vurdering af, om der foreligger overtrædelser af disse bestemmelser.

Retten finder på denne baggrund ikke, at spørgsmålene kan tillades besvaret, jf. retsplejelovens § 746.

For så vidt angår det sidste spørgsmål vil dette også indebære en stillingtagen til, om der foreligger overtrædelser af straffeloven, og spørgsmålet kan derfor kun tillades besvaret, såfremt det ændres som påstået af forsvareren.

T h i b e s t e m m e s :

De i retsbogsudskrift af 6. april 1999 som nr. 2-4 benævnte spørgsmål til Sundhedsstyrelsen i sagen vedrørende D tillades ikke besvaret.

Det som nr. 1 benævnte spørgsmål tillades kun besvaret for så vidt angår ansvaret for eventuelle “fejl og forsømmelser”.

Forsvareren tilføjer:

“Resultatet af kendelsen svarer til, hvad man ville nå til indenfor den civile retspleje, jf. f.eks. Hørlyck: Syn og skøn, 2. udgave, side 52 ff. og 84 ff., Carl Tjur og Claus Høeg Madsen: Proceduren, 2. udgave, side 162 f., U 1984.265 V, U 1985.216 H, U 1986.950 S og betænkning nr. 1196/1990 om Retslægerådet side 131-136.

Afgørelsen viser, at disse principper også finder anvendelse indenfor strafferetsplejen, jf. i den forbindelse Thomas Rørdam: Juristen 1997.277 ff.”

Landsforeningens Meddelelse 49/1999

Skyldnersvig - Selskabstømning - Ulovligt overskud, udbytte og selv-financiering i selskaber - Aktieselskaber - Rettighedsfrakendelse - Langvarig sagsbehandling

Straffelovens §§ 79, 155, 283, 286 og 296 samt aktieselskabslovens §§ 110, 112 og 113 og anpartsselskabslovens §§ 89, 81 og 84

To direktører blev i byretten idømt henholdsvis 6 og 1 års fængsel for omfattende selskabstømning. Sagerne blev anket. H med de 6 år udeblev, og anken blev afvist. S fik skærpet sin straf til 3 års fængsel. Forholdene var søgt skjult gennem svært gennemskuelige transaktioner. På den anden side havde S haft en underordnet rolle i forhold til H og fået en mindre del af udbyttet. Landsretten tillagde det tilsyneladende ingen vægt, at forholdene var begået tilbage i 1990-1992.

Ø.L. 17. afd. a.s. S-3179-97, 24/8 1998

H på 47 og S på 39 år var tiltalt for skyldnersvig af særlig grov beskaffenhed efter straffelovens § 286, stk. 2, jfr. § 283, stk. 1, nr. 3, ved i perioden 1990 til ultimo 1992 at have misbrugt deres adgang til at handle for selskaber, idet de ved proforma-retshandler, forstikkelse eller på anden lignende måde disponerede over beløb hensat til selskabsskatter, hvorved selskaberne og/eller statskassen led tab eller væsentlig risiko herfor på i alt 27.461.988 kr.

I samme forbindelse straffelovens § 296, stk. 1, nr. 3, ved at have overtrådt bestemmelser for aktie- og anpartsselskaber, idet de fra selskaberne udloddede udbytte eller overskud i strid med aktieselskabslovens § 112, jfr. § 110, stk. 1, eller anpartslovens § 81, jfr. § 80, stk. 1, samt ved at have financieret købet af selskaberne med disses egenkapital i strid med aktieselskabslovens § 115, stk. 2, jfr. § 161, stk. 1, eller anpartsselskabslovens § 84, stk. 2, jfr. § 131, stk. 1.

(Gerningsbeskrivelsen er længere i anklageskriftet og følges op af opregning vedr. de forskellige selskaber i de første 14 sider af byretsdommen, ER)

Skattevæsenet ville af de tiltalte have principalt	kr. 40.933.588
på grund af renter og tillæg,	
subsidiært beløbet i anklageskriftet	kr. 27.563.743

Hvis erstatningskravet blev henvist til civilt søgsmål, var der påstand om konfiskation efter straffelovens § 75, stk. 1 af kr. 15.853.390 svarende til det nettobeløb, som de tiltalte skulle have fået rådighed over.

H havde en gammel dom fra 1982 for bedrageri, mandatsvig og skattesvig af særlig grov karakter med fængsel i 2 år og bøde på 250.000 kr. Han var frakendt retten til at udøve revisorvirksomhed m.v.

S var ustraffet. Begge påstod frifindelse også for erstatningspåstandene.

Bevisførelsen omfattede forklaring af de tiltalte og en række revisorer.

Der var enighed om den talmæssige opgørelse af pengestrømme m.v. i selskaberne.

Rettens bemærkninger er gengivet fra dommens side 17 og forkortes her i referatet:

Fra november 1990 til september 1992 opkøbtes 40 datterselskaber i en af H kontrolleret koncern, i det følgende benævnt H-koncern.

De 40 datterselskaber var alle såkaldte "overskudsselskaber". Betalingen foregik i 36 af tilfældene ved, at købesummen blev overført fra koncernen til sælgernes bank, samtidig med at det købte selskabs aktiver (likvider) blev overført til koncernen. I tre tilfælde blev købesummen betalt med check, hvorefter aktiverne overførtes til koncernen. For disse tre handlers vedkommende var der ikke rejst tiltale for overtrædelse af selvfinansieringsforbuddet i Aktieselskabsloven/Anpartsselskabsloven. I et tilfælde afregnedes efter den såkaldte nettometode, således at alene forskellen mellem det købte selskabs aktiver og købesummen blev overført til koncernen.

Den samlede likviditet i de opkøbte selskaber var ifølge revisionsberetningen ca. 171,5 mio. kr. Af disse blev ca. 155,7 mio. kr. brugt til betaling til sælgerne. Restlikviderne, som overførtes til koncernen, var herefter ca. 15,9 mio. kr.

Ved overdragelserne udgjorde overskudsselskabernes forfaldne og latente selskabsskat 27,7 mio. kr. Selskabsskatten er aldrig blevet betalt.

Investeringselskabet I videreførte ca. 10 mio. kr. til H-koncernen som betaling af renter og afdrag på en fordring på ca. 65 mio. kr. Ca. 5,4 mio. kr. blev benyttet til blandt andet renovering af ejendommen Xgade 52, som ejedes af V ApS, og til S (revisionsberetningens bilag 8).

Af de ca. 10 mio. kr., som overførtes til H-koncernen, blev ca. 5,8 mio. kr. videreført til V ApS og ca. 3 mio. kr. videreført til H. Resten blev benyttet til andre formål (revisionsberetningens bilag 9).

De 40 overskudsselskaber var senere gået konkurs.

De tiltaltes hovedsynspunkt var, at de ved forskellige handlinger havde forsøgt at eliminere skatterne, hvorfor de ikke havde forsæt til de nævnte overtrædelser.

Forinden opkøbene af selskaberne havde H fået at vide, at skattevæsenet ikke godkendte hans tidligere regnskabsprincipper. Med den konstruktion han så opfandt, måtte det stå ham klart, at det var meget usikkert, om skattemyndighederne ville godkende den og derfor usikkert, om investeringselskabet I ville modtage skattegodtgørelse for udlodninger foretaget i 1990.

Det måtte stå H klart, at der var en stor risiko for, at selskaberne ikke kunne betale de forfaldne skatter, når hele den likvide beholdning var blevet udloddet.

I de forhold, der hvilede på denne konstruktion, blev H domfældt for groft skyldner-svig, hvorimod S blev frifundet i nogle af forholdene, idet det fandtes betænkeligt at lægge til grund, at han, der var ansat til at forestå opkøbet af overskudsselskaberne og så senere udloddede værdierne til det opkøbende moderselskab, ved opkøbene burde

have indset, at overskudsselskaberne derved i væsentlig grad fik forringet mulighederne for senere at betale skatter og/eller udskyde eller eliminere disse.

Byretten domfældte imidlertid S for på senere afholdte generalforsamlinger at have foretaget udlodninger, uanset at kravene i selskabslovene ikke var opfyldt, idet han bl.a. ikke sikrede sig, at der var midler til betaling af de forfaldne skatter. I dette omfang blev han dømt for skyldnersvig.

I nogle af forholdene havde H planer om et stort byggeri. Byretten lagde imidlertid til grund, at midlerne fra de opkøbte selskaber var gået videre til andre formål og derfor ikke kunne bruges til finansiering af det planlagte byggeri, hvilket H var bekendt med. Der blev ikke søgt om byggetilladelser m.v. De entreprisekontrakter, der blev oprettet, måtte antages alene at have det formål at skulle anvendes som grundlag for afskrivninger. Heller ikke her havde S været bekendt med situationen fra starten, men fra et senere tidspunkt, hvor de forfaldne skatter skulle betales, måtte det stå ham klart, at der hverken var midler til at betale skatterne eller gennemføre de planlagte investeringer. Han blev derfor domfældt vedrørende de selskaber, der var erhvervet efter den 20/11 1991, hvor skatterne skulle være betalt.

Vedr. selvfinansieringen ved overtagelse af selskaberne bemærkede byretten:

"Aktiverne og købesummerne er i 28 tilfælde overført samme dag. For de resterende ni opkøb er hovedparten af aktiverne og købesummerne overført samme dag. En mindre del af likviderne overføres på et senere tidspunkt. I alle tilfælde er der, samme dag overførslerne af købesummerne fandt sted, overført aktiver, der var større end købesummen.

....

Købesummen og selskabernes midler, eller størstedelen af disse blev, bortset fra købet af X ApS, udvekslet samtidigt og det købte selskabs midler overført til moderselskabet og konteret i moderselskabet som et udlån fra det købte datterselskab. Efter H's forklaring lægges det til grund, at der ikke har været tale om et kortvarigt udlån af købesummen til moderselskabet. På denne baggrund er det bevist, at selskaberne i strid med selvfinansieringsforbuddet i aktieselskabslovens § 115 og anpartsselskabslovens § 84 har stillet midler til rådighed for moderselskabets erhvervelse af selskabet. For så vidt angår købet af X ApS er alene forskellen mellem købesummen, der i dette tilfælde svarer til egenkapitalen, og selskabets aktiver overført, svarende til fremmedkapitalen (skattekravet) overført.

Såvel S som H har været fuldt bekendt med denne selvfinansiering og er derfor begge skyldige i overtrædelse af aktieselskabslovens § 161, stk. 1, jf. § 115, stk. 2, og den tidligere gældende anpartsselskabslovs § 131, stk. 1, jf. § 84, stk. 2, jf. nu § 80 jf. § 49, stk. 2.

Når henses til, at gerningsindholdet i bestemmelserne er opfyldt, ses det ikke at have betydning for sagen, at ingen myndigheder tidligere har grebet ind overfor selvfinansieringen.

Da overtrædelse af selvfinansieringsforholdet finder sted samtidig med overtrædelsen af straffelovens § 283 jf. § 286, stk. 2 er forældelsesfristen for disse forhold 10 år, jf. straffelovens § 93, stk. 4, jf. stk. 1 nr. 3.”

Endelig blev H og S dømt efter straffelovens § 296 og § 155, jfr. § 23 for at have ladet udfærdige regnskaber, der ikke var retvisende, idet tilgodehavender var optaget til pari, på trods af at det opkøbende investeringsselskab I ikke havde tilstrækkelige midler til at betale fordringerne.

H fik i byretten 6 års fængsel, S 1 år. Retten bemærkede vedr. strafudmålingen:

“Der er ved strafudmålingen taget hensyn til, at H må antages at være hovedmanden bag opkøbene, at forholdene stod på gennem en længere periode, og at forholdene er søgt skjult ved svært gennemskuelige transaktioner, samt ved udfærdigelse af ikke retvisende regnskaber.

Endvidere er taget hensyn til, at S handlede efter anvisning fra H, og at S alene har fået en mindre del af udbyttet.

Da forholdene er begået af de tiltalte i kraft af deres stilling som direktører i selskaberne, findes der at være nærliggende fare for, at de tiltalte vil kunne misbruge en sådan stilling. Som følge heraf tages anklagemyndighedens påstand om frakendelse af retten til at være stifter af eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond i medfør af straffelovens § 79, stk. 2 til følge.”

Rettighedsfortabelsen var indtil videre. H skulle tilbagebetale skattevæsenet 27 mill. kr., heraf 14 mill. in solidum med S.

S skulle kun betale delvise sagsomkostninger.

Anklagemyndigheden ankede dommen over S med påstand om domfældelse efter anklageskriftet samt skærpeelse. S påstod frifindelse, subsidiært formildelse, i det væsentlige begrundet med, at han kun havde været ansat hos H og undergivet dennes instruktionsbeføjelse. Han havde haft føje til at tro, at der var realiteter bag H's dispositioner til betaling/eliminering af skatterne. Herudover påberåbte han sig afhængighedsforholdet og den lange tid, der var gået siden gerningsperioden.

(Sagen var oprindeligt anket tillige af H, men anken blev for dennes vedkommende afvist, da han udeblev ved domsforhandlingens begyndelse).

Told og Skat havde en række supplerende erstatningskrav, herunder omkostningerne ved alle de mange konkurser.

Fra side 4 i dommen gengives landsrettens bemærkninger:

“A forhold I:

Efter tiltaltes erkendelse og den øvrige bevisførelse kan landsretten tiltræde byrettens gengivelse af de faktiske omstændigheder. For så vidt angår tidspunktet for udbetaling af udbytte finder landsretten det dog godtgjort, at dette fandt sted allerede i forbindelse med overtagelsen af selskaberne og ikke først på det senere tidspunkt, da udlodningerne formelt blev besluttet. De faktiske forhold som beskrevet i anklageskriftet, herunder angivelsen af tiltaltes stilling i selskaberne, prisen og tidspunkterne for købene af selskaberne, størrelsen af de afsatte skatter m.v. er således bevist.

Det afgørende i sagen er herefter, om tiltalte har realiseret gerningsindholdet i de bestemmelser, som anklageskriftet omfatter, og i bekræftende fald om forholdene kan tilregnes tiltalte.

Købene af de 40 overskudsselskaber blev for langt størstedelens vedkommende finansieret med selskabernes egne midler. Der blev i hovedparten af tilfældene betalt en merpris for selskaberne. Denne merpris var i de fleste tilfælde på 50% af de beløb, der var afsat til betaling af skat, i andre tilfælde mindre og i enkelte tilfælde på 70%. Koncernen modtog i alt en likviditet på ca. 15,9 mio. kr. efter betalingerne til sælgerne. Sammenholdt med, at selskabernes forfaldne og latente skatter udgjorde i alt ca. 27,5 mio. kr., ville tabet være på godt 11,5 mio. kr., såfremt skatterne skulle betales. Dette svarer til summen af de beløb af de afsatte selskabsskatter, der i alt blev betalt af sælgerne.

Landsretten finder herefter intet grundlag for at antage, at det ved købene af overskudsselskaberne har været tilsigtet, at skatterne skulle betales.

Da opkøbene af selskaberne startede i slutningen af 1990, var der ikke iværksat eller forberedt dispositioner til eliminering af skatterne. Der var således tale om usædvanlige dispositioner uden forretningsmæssig begrundelse, der i høj grad var egnede til at skabe risiko for tab for skattevæsenet.

Opkøbene af overskudsselskaberne foregik gennem Investeringselskabet I og andre koncernforbundne moderselskaber. Investeringselskabet I var blevet erhvervet, kort før opkøbene af overskudsselskaberne startede, af det på Gibraltar indregistrerede H-

koncern, som var domineret af H. H-koncern betalte 100.000 kr. for investeringsselskabet, der angiveligt havde en gæld på ca. 64 mio. kr. til det sælgende moderselskab. H-koncern betalte 800.000 kr. for denne fordring (kurs 1,2). De købte overskudsselskabers likvide midler blev i det væsentlige videreført til investeringsselskabets konti, og overskudsselskaberne fik således fordringer svarende hertil. I 1990 overførte investeringsselskabet hovedsageligt de likvide midler til H-koncern, ligesom der blev anvendt midler til køb af ejendom, der skulle tjene til bolig og kontor for tiltalte. Ingen af disse dispositioner havde til formål at udskyde eller eliminere selskabernes skatte-tilsvar og betød, at der ikke var midler af betydning i koncernen til at finansiere eventuelle projekter til skatteeliminering.

I 1990 blev der ikke iværksat andre tiltag vedrørende skattekravene end køb af obligationer, der havde til formål at udskyde betalingen af de forfaldne skatter til det efterfølgende skatteår. Denne disposition, der i øvrigt ikke kunne godkendes skatteretligt, var tabsgivende og blev kun iværksat for nogle af de opkøbte selskabers vedkommende.

Først den 30. december 1991 blev der angiveligt stiftet kommanditselskaber og indgået entreprisetrakter for 175 mio. kr. med det formål at eliminere nogle af overskudsselskabernes skattetilsvær gennem forskudsafskrivninger. Af de grunde, der er anført af byretten, kan landsretten tiltræde, at der var tale om proforma arrangementer.

Tiltalte S blev i november 1990 direktør og bestyrelsesmedlem i Investeringsselskabet I, som fra december 1990 købte de første overskudsselskaber. Tiltalte blev efterfølgende tillige direktør og i nogle tilfælde endvidere bestyrelsesmedlem i de senere erhvervede moderselskaber i H-koncernen. Det var tiltalte, der afgav tilbud på selskaberne og foretog det fornødne i forbindelse med berigtigelsen af købene. Han var retog den daglige administration af overskudsselskaberne og moderselskaberne, herunder tillige bogføringen, som imidlertid alene fandt sted i Investeringsselskabet I. De opkøbte overskudsselskabers bogføring foregik således alene ved reguleringer på mellemregningskonti med investeringsselskabet. Landsretten finder det herefter godtgjort, at tiltalte måtte være vidende om, at de likvide beløb, der blev modtaget fra overskudsselskaberne, ikke var tilstrækkelige til at dække selskabernes skattetilsvær, og at der ikke i nogle af selskaberne var truffet beslutning om eller blev afholdt udgifter til projekter til skatteeliminering. Han var endvidere vidende om det ovennævnte obligationskøb. Allerede i 1990 må han således have været bekendt med, at der ikke var grundlag for skatteeliminering. Han udarbejdede oversigter over størrelsen af det samlede skattetilsvær i overskudsselskaberne. Det var endvidere ham, der overførte de beløb, der blev modtaget i forbindelse med købene af overskudsselskaberne, til navnlig investeringsselskabets konti med senere videreførsel til bl.a. H-koncern. Landsretten lægger herefter til grund, at tiltalte var bekendt med, at der ikke i moderselskaber-

ne var midler til at honorere overskudsselskabernes fordringer, og at der ikke i selskaberne var midler til at finansiere skatteelimineringsprojekter.

Om tiltaltes anbringende om, at han regnede med, at de beløb på godt 10 mio. kr., der blev overført til H-koncern, stadig var til rådighed for koncernen, bemærkes, at tiltalte efter bevisførelsen intet grundlag havde for denne antagelse. Beløbene var for en stor dels vedkommende blevet overført til andre af H's selskaber og til H personligt, og tiltalte foretog sig intet for at undersøge, hvorvidt beløbene stadig var til stede.

Tiltalte har endvidere forklaret, at H ved opkøbene af de første selskaber oplyste, at de latente skatter ville blive elimineret ved investering i svinestalde og kornsiloer. Han fik imidlertid ingen nærmere oplysninger herom, og han foretog sig intet til kontrol heraf, ligesom han var klar over, at der ikke blev afholdt udgifter til finansiering af sådanne projekter.

Om oplysningerne fra H om muligheden for at modregne skatterne i moderselskabernes krav på skattegodtgørelse bemærkes, at H siden efteråret 1990 havde været bekendt med, at skattemyndighederne ikke ville acceptere, at et selskabs tab svarende til udloddet udbytte var fradragsberettiget efter aktieavancebeskatningslovens § 3, hvilket var en forudsætning for udbetaling af skattegodtgørelse. Tiltalte søgte ikke og fik ikke nærmere oplysninger om, på hvilket grundlag selskaber i koncernen skulle have krav på skattegodtgørelse, hvilke beløb der eventuelt ville være tale om, og hvornår sådanne beløb kunne kræves betalt.

Med hensyn til de aftaler, der blev indgået den 30. december 1991 om bygning af kornsiloer og svinestalde og oprettelse af 10 kommanditselskaber, bemærkes, at tiltalte ud fra sit kendskab til økonomien i koncernen, indholdet af kontrakterne og indtrykket af medkontrahenten måtte indse, at projekter til 175 mio. kr. var aldeles urealistiske, og at kontrakterne alene blev indgået med det formål at skabe grundlag for forskudsafskrivninger.

Om muligheden for at eliminere skatterne gennem sambeskatning bemærkes, at det var tiltalte, der førte korrespondancen med skattevæsenet. Han var således bekendt med, at ansøgning om sambeskatning først blev indgivet i oktober 1992, på et tidspunkt da de økonomiske problemer i koncernen var åbenbare, og hvor han selv ønskede at fratræde. Overvejelserne om sambeskatning kan således ikke antages at have haft nogen betydning for tiltaltes forventninger til, hvordan selskabernes skattetilsvare skulle klares i den periode, hvor selskaberne blev opkøbt.

Efter en samlet vurdering af de ovennævnte omstændigheder finder landsretten det herefter godtgjort, at tiltalte, der i øvrigt havde uddannelsesmæssig baggrund i og praktisk erfaring inden for revision og investeringer m.v., allerede fra starten af opkøbene af overskudsselskaberne anså det for overvejende sandsynligt, at der ved de

foretagne køb af overskudsselskaber og de efterfølgende dispositioner over selskabernes likvide beholdninger skabtes en væsentlig risiko for, at skattevæsenet ville lide tab svarende til de afsatte selskabsskatter. Landsretten finder det endvidere godtgjort, at det efterhånden stod tiltalte klart, at skattevæsenet ville lide tab ved de fortsatte køb af overskudsselskaber. Opkøbene fortsatte således, efter at tiltalte var blevet bekendt med proforma arrangementet af 30. december 1991, ligesom han i perioden herefter medvirkede til at udfærdige konstruerede regnskabsudkast.

Tiltalte findes herefter skyldig i overtrædelse af straffelovens § 283, stk. 1, nr. 3, i overensstemmelse med den rejste tiltale herfor.

Af de af byretten anførte grunde tiltrædes det, at forholdene er henført under straffelovens § 286, stk. 2.

Landsretten finder endvidere, at tiltalte ved de beskrevne handlinger tillige har realiseret gerningsindholdet i § 296, stk. 1, nr. 3, i straffeloven. De dispositioner, der er gjort strafbare i medfør af straffelovens § 296, herunder stk. 1, nr. 3, er handlinger, der typisk retter sig mod en ubestemt kreds af personer, og som medfører fare for, at nogen som følge af den ulovlige disposition bliver påført et tab, som direkte eller indirekte kommer gerningsmanden til gode. Landsretten finder herefter, at det ikke kan antages, at skyldnersvigsbestemmelsen omfatter alle de strafferetligt relevante egenskaber ved den ulovlige udlodning, som er tilsigtet gjort strafbar i medfør af straffelovens § 296, stk. 1, nr. 3. Tiltalte findes derfor skyldig i den rejste tiltale for overtrædelse af straffelovens § 296, stk. 1, nr. 3.

Bortset fra køb af et enkelt overskudsselskab, hvor afregningen skete ved overførsel af et beløb svarende til selskabets afsatte skat, blev købene af de overskudsselskaber, der er omfattet af denne del af tiltalen, tilrettelagt og gennemført således, at der senest samme dag, som betalingen fandt sted, fra overskudsselskaberne blev indsat midler, som oversteg købesummerne, på bankkonti tilhørende H-koncernen. Idet landsretten ikke finder det afgørende, om der var tale om samtidig overførsel af midler eller et kortvarigt lån til betaling af købesummerne, tiltrædes det, at tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af aktieselskabslovens § 161, stk. 1, jfr. § 115, stk. 2, samt anpartsselskabslovens § 80, jfr. § 49, stk. 2, jfr. tidligere samme lovs § 131, stk. 1, jfr. § 84, stk. 2, og at strafansvaret ikke er forældet.”

S blev tillige fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155, jfr. § 23 jfr. § 10, stk. 1 i lov om registrerede revisorer og straffelovens § 296, stk. 1, nr. 2.

Om strafudmålingen udtalte landsretten:

“Ved straffens fastsættelse lægger landsretten vægt på størrelsen af skattevæsenets tab og de beløb, tiltalte som direktør og bestyrelsesmedlem sammen med H modtog

og i øvrigt uberettiget disponerede over. Det tillægges yderligere betydning, at opkøbene foregik systematisk over en periode på knap 2 år. Også landsretten lægger vægt på, at forholdene er søgt skjult gennem svært gennemskuelige transaktioner og ved udfærdigelse af urigtige regnskaber. I formildende retning finder landsretten som byretten, at der bør tages hensyn til, at tiltalte har haft en forholdsvis underordnet rolle i forhold til H, og at han har fået en mindre del af udbyttet end denne. Straffen fastsættes på denne baggrund til fængsel i 3 år.

Landsretten finder ikke grundlag for at nedsætte straffen eller lade denne bortfalde, jf. straffelovens § 84, stk. 1, nr. 5, og stk. 2. Der findes endvidere intet grundlag for at gøre straffen helt eller delvis betinget.

Byrettens afgørelse om rettighedsfrakendelse tiltrædes.

De juridiske dommere finder, at tiltalte ved de ovenfor beskrevne strafbare handlinger er erstatningsansvarlig for det tab, som Told- og Skattestyrelsen har lidt herved. Størrelsen af dette tab findes tilstrækkeligt godtgjort til at udgøre det beløb og de omkostninger, der er indeholdt i Told- og Skattestyrelsens principale påstande. Erstatningen skal betales in solidum med nu domfældte H i det omfang, denne er dømt til at betale erstatning. Erstatningskravet nedsættes i det omfang, der indgår betalinger fra andre, der også hæfter for kravene.”

Landsforeningens Meddelelse 50/1999

Narkotika - Udvisning - Menneskerettigheder

Lov om euforiserende stoffer § 3, udlændingelovens § 22f og § 26, Menneskerettighedskonventionens art. 8

Tyrker på 24 år tiltalt for salg af ca. 5 g heroin. Han havde opholdt sig i Danmark, siden han var 2 år. Anklagemyndigheden fastholdt udvisningspåstanden uanset Højesterets afgørelse af 24/11 1998 (Lf. Medd. 1/1999, U 1999.271H), men landsretten frifandt for udvisning og idømte T 4 måneders fængsel.

Ø.L. 14. afd. a.s. S-0947-99, 7/4 1999

T på 24 år og tyrkisk statsborger var tiltalt for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer § 3, ved i april 1998 at have solgt 1 g heroin og forsøgt at sælge 5,39 g hash og ved i yderligere tre tilfælde at have forsøgt at sælge heroin, idet T var i besiddelse af 2,14 g heroin fordelt på tre breve, samt endelig at have solgt euforiserende stoffer svarende til et beløb på 9.600 kr.

I forhold 2 samme bestemmelse ved i ikke under 15 tilfælde at have forsøgt at sælge heroin, idet T i tiden op til 3. juni 1997 i et statsfængsel havde været i besiddelse af

0,1684 g heroin fordelt på 14 salgsbreve samt yderligere 1 salgsbrev indeholdende 0,816 g heroin.

T nægtede videresalg, men erkendte besiddelse af henholdsvis 2,14 g heroin og de 15 salgsbreve i forhold 2.

T var tidligere for bl.a. lov om euforiserende stoffer dømt i 1993 og 1995. I november 1996 var han for forsøg på røveri efter § 288, stk. 1, nr. 2, idømt en fællesstraf på 8 måneder.

Efter vidneforklaringer og mængden lagde byretten til grund, at T var skyldig efter anklageskriftet i forhold 1 og 2.

Straffen blev fastsat til fængsel i 4 måneder. Retten fandt ikke anledning til at udløse reststraffen fra prøveløsladelsen fra røveridommen, idet overtrædelse af lov om euforiserende stoffer kun indgik som en ringe del af denne dom, der i det væsentligste vedrørte berigelseskriminalitet.

Retten fortsatte:

“Påstanden om udvisning tages i medfør af de påberåbte bestemmelser til følge som nedenfor bestemt, idet retten bemærker, at der ikke i de af tiltalte oplyste personlige og økonomiske forhold for tiltalte ses at foreligge sådanne personlige og andre forhold som nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, at det taler afgørende mod udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2.”

T blev udvist i 10 år.

T ankede med påstand om frifindelse, efter sin endelige påstand dog erkendelse af salg af 1 g, besiddelse af 2,14 g til eget forbrug og i at have solgt euforiserende stoffer til 6.200 kr.

I forhold 2 erkendte T besiddelse til eget forbrug.

T påstod frifindelse for udvisningspåstanden.

Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse og var enig i, at straffen ikke var udmålt som en fællesstraf.

Det fremgik bl.a. af Udlændingestyrelsens erklæring, at T var indrejst i Danmark i november 1976 som 2-årig. Han havde senest haft arbejde for 8 år siden og var i behandling for narkotikamisbrug. Forældre og søskende var bosiddende her i landet,

men T havde efter det oplyste ingen kontakt med dem, men besøgte sin farfar en gang imellem.

Styrelsen argumenterede for, at nærværende sag var forskellig for den af Højesteret pådømte (Lf. Medd. 1/1999, U 199.271H), idet der i højesteretssagen var idømt hæftestraf, og den domfældte havde kontakt med sin familie.

Der var erklæringer vedr. T's stoffri nedtrapning på institution. T forklarede supplerende, at han havde været stoffri siden december 1998, også under varetægtsfængslingen, selv om han næsten dagligt fik tilbudt stoffer fra medindsatte.

En narkobehandler forklarede, at T under institutionsopholdet havde etableret en god kontakt til sin familie gennem breve og telefonsamtaler. Vidnet bekræftede, at T havde været stoffri siden december 1998.

Landsretten udtalte:

“Også efter bevisførelsen for landsretten findes tiltalte efter sin delvise erkendelse og i øvrigt af de i dommen anførte grunde skyldig efter anklageskriftet.

Straffen findes passende.

Dommens bestemmelse om konfiskation tiltrædes.

Tiltalte, der nu er 24 år, kom til Danmark som 2-årig og har siden boet her med sine forældre og søskende. Tiltalte er således opvokset i Danmark. Han har gået i dansk skole og taler dansk. Tiltaltes tilknytning til Tyrkiet har alene bestået i feriebesøg.

De i udlændingelovens § 26, stk. 1, nr. 2, nr. 3 og nr. 4, nævnte forhold findes herefter afgørende at tale imod, at der sker udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2, sammenholdt med Højesterets dom af 24. november 1998 (UfR 1999. s. 271).

Tiltalte frifindes derfor for påstanden om udvisning.

Med denne ændring stadfæster Landsretten dommen.

Tiltalte har været frihedsberøvet under anken.”

Landsforeningens Meddelelse 51/1999

Narkotika - Udvisning

Straffelovens § 191, udlændingelovens § 26

Inder, der levede sammen med sin tidligere ægtefælle den medtiltalte danske statsborger K, og som havde boet lovligt her i landet i ca. 14 år og havde 4 mindreårige børn med K, ikke udvist, trods 1,7 kg af heroinsalget på 3,7 kg lå efter den 14/12 1996, hvor man skærpede udvisningsreglerne første gang.

V.L. 1. afd. nævningsesag S-2722-98, 28/1 1999

Inderen I på 38 år og hans danske hustru K på 46 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jfr. stk. 1, 2. pkt., ved i tiden fra januar 1996 til december 1997 i Århus ad flere gange i forening med henblik på overdragelse at have købt eller besiddet 3.750 g heroin, der var indført fra Tyskland til Danmark af A.

Der var påstand om udvisning af I. Det var i denne forbindelse oplyst, at alene 1.750 g af heroinen kunne henføres under udl. § 22, nr. 4, der trådte i kraft den 14/12 1996.

Ud over funden heroin var der påstand om konfiskation af 945.000 kr. med halvdelen til hver, beregnet som fortjenesten ved videresalg.

I erkendte for så vidt angik 300 g og påstod frifindelse for påstanden om udvisning. Der blev påstået delvis frifindelse for konfiskationspåstanden. K erkendte at have solgt mellem 600 - 700 g til tre forskellige personer. Også hun påstod delvis frifindelse for værdikonfiskationen.

I var ikke tidligere straffet af betydning for sagen. Det fremgik af udlændingestyrelsens erklæring bl.a., at I indrejste til Danmark i april 1982 og kort efter indgav ansøgning om opholdstilladelse på baggrund af ægteskab med K. I august s.å. fik han opholdstilladelse, der i 1989 blev til en tidsubegrænset opholdstilladelse. Da varetægtsfængslingen skulle fratrækkes, havde I haft lovligt ophold i ca. 14 år. Der blev herefter redegjort for de forskellige lovændringer. Udlændingestyrelsen fandt **ikke**, at det forhold, at I havde 4 mindreårige børn med sin tidligere ægtefælle og nuværende samlever, den danske statsborger K, eller at han havde 4 søskende i Danmark, talte mod udvisning.

Heller ikke det forhold, at han havde lovligt arbejde. I hjemlandet havde han 2 søskende. Hans forældre var døde. Det kunne ikke antages, at han ville lide overlast ved en tilbagesendelse.

Nævningene besvarede hovedspørgsmål formuleret i overensstemmelse med tiltalen bekræftende.

Vedr. I blev der afgivet 19 stemmer for at fastsætte straffen til 7 år, 4 stemmer for fængsel i 8 år, og 1 stemme for fængsel i 6 år.

For K var der 16 stemmer for 7 år, 1 stemme for 5 år, 6 stemmer for 6 år, og 1 stemme for 8 år.

Begge blev efter stemmeflertallet straffet med fængsel i 7 år.

Der blev afgivet 17 stemmer for ikke at tage udvisningspåstanden vedr. I til følge og 7 stemmer for at tage udvisningspåstanden til følge.

Retten fulgte anklagemyndighedens konfiskationspåstand.